

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W JASTRZĘBI ZA 2019 ROK**

**Sprawozdawca:
Marzena Zawadzka Hernik**

Maj 2020 r.

I WSTĘP

Podstawowym celem działania Ośrodka jest rozpoznanie i zaspakajanie podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc udzielana jest ze względu na trudne sytuacje życiowe. Ustawa o pomocy społecznej nie konkretyzuje tych sytuacji, wymienia jedynie najczęstsze powody ich powstawania. Osoba, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, innej niż wymieniona w ustawie, ma prawo zwrócenia się do Ośrodka o udzielenie pomocy. Zawarty w ustawie katalog osób uprawnionych do uzyskania pomocy nie jest katalogiem zamkniętym. Ośrodek powinien w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, jak również zapobiegać powstawaniu nowych problemów społecznych, rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej.

II ZAKRES DZIAŁANIA OŚRODKA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną Gminy Jastrzębia powołaną do realizacji w jej imieniu zadań pomocy społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębi wykonuje zadania gminy oraz zadania zlecone przez administracje rządową, w szczególności z zakresu:

- > ustawy o pomocy społecznej;
- > ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- > ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- > ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- > ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- > ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- > ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- > ustawy o Karcie Dużej Rodziny;
- > rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”.

III BUDŻET

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w całym roku budżetowym 2019 wydatkował łączną kwotę 11.951.619,36 zł w tym dotację w kwocie 11.473.357,90 zł.

Tabela nr 1. Struktura wydatków GOPS w 2019 w podziale na zadania.

Podział zgodnie z klasyfikacją budżetową	Wydatki pokryte ze środków gminy	Wydatki pokryte z dotacji
85202 Domy Pomocy Społecznej	179.921,70	
85205 Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	7.086,80	
85213 Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne		
- §2010		22.482,74
- §2030		11.676,17
85214 Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	45.900,00	50.303,74
85216 Zasiłki stałe		144.194,97

Źródło: Opracowanie własne.

V ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębi jest jednostką organizacyjną realizującą zadania pomocy społecznej mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka a osoby korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Trudna sytuacja życiowa (ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność, bezrobocie, przemoc w rodzinie, bezdomność, uzależnienia) oraz posiadane dochody nie przekraczające kryteriów dochodowych warunkują prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W 2018 roku uległy zmianie kryteria dochodowe w pomocy społecznej. Wyższe kryteria zaczęły obowiązywać od 1 października 2018 roku. Nowe kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej to:

- > dla osoby samotnie gospodarującej - maksymalnie 701 zł (wzrost o 67 zł);
- > dla osoby w rodzinie - maksymalnie 528 zł (wzrost o 14 zł).

Zmianie uległa również maksymalna kwota zasiłku stałego, która od 1 października 2018 roku wynosi 645 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy na podstawie decyzji administracyjnej w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy.

W Gminie Jastrzębia na dzień 31 grudnia 2019 roku zarejestrowano 6 990 mieszkańców. Spośród nich wsparciem systemu pomocy społecznej objęto 148 rodzin, tj. 456 osób.

Analizując ilość osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców gminy Jastrzębia, można stwierdzić, że pomocą objęto około 7 % ogółu ludności gminy.

Rodziny korzystają z pomocy społecznej z powodu trudnej sytuacji socjalno - bytowej. Katalog powodów umożliwiających korzystanie z pomocy społecznej został określony w art.7 ustawy o pomocy społecznej.

W 2019 roku dominującym powodem przyznania pomocy było bezrobocie. Z tej przyczyny wsparciem objęto 53 rodziny, w których żyło 147 osób. Kolejnymi powodami udzielania świadczeń były: niepełnosprawność - 36 rodzin, ubóstwo - 30 rodzin, długotrwała i ciężka choroba - 28 rodzin, wielodzietność - 28 rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - 7 rodzin, alkoholizm - 2 rodziny.

W roku sprawozdawczym pracownicy socjalni sporządzili 536 wywiady środowiskowe (na zlecenie i potrzeby pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych).

Dane dotyczące zrealizowanych zadań, ich form i wysokości przeznaczonych na nie środków finansowych, ze szczególnym uwzględnieniem dotacji celowej z budżetu państwa przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela nr 2. Struktura wydatków na pomoc społeczną w roku 2019.

Lp	Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Kwota wypłaconych świadczeń w złotych
1.	Zasiłki stałe (dotacja)	25	144.194,97
2.	Zasiłki okresowe (dotacja)	29	50.303,74
3.	Dożywianie ogółem > dotacja > własne - zasiłki celowe w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” - posiłek dla dzieci w szkole	131 48 83	85.661,60 68.529,00 17.132,60 23.100,00 62.561,60
4.	Zasiłki celowe i specjalne celowe (własne), zakup odzieży, obuwia, opału, żywności artykułów szkolnych, drobne remonty, leków, itp.	75	45.900,00
5.	Prace społecznie - użyteczne	10	25.616,00
6.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne klientów (od zasiłków stałych)	22	11.990,41

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wynika z powyższej tabeli największą część wydatków stanowią zasiłki stałe, a w dalszej kolejności – posiłki dla dzieci w szkole i zasiłki celowe. Największą grupę świadczeniobiorców w odniesieniu do ogólnej liczby wyżej wymienionych świadczeń obejmują osoby, które otrzymują pomoc w formie posiłku oraz zasiłków celowych i okresowych. Pomoc udzielona była w formie pieniężnej lub w naturze. Świadczenia miały charakter stały, okresowy lub jednorazowy. Pracownicy socjalni prowadzili z klientami ośrodka pracę socjalną, która nastawiona była na ich usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Praca socjalna bezpośrednio związana jest z potrzebującym człowiekiem, opiera się na zasadzie akceptacji klienta, indywidualizacji i podmiotowości. Praca socjalna umożliwia potrzebującym przewyciężenie trudności poprzez

działania wspierające, zabezpieczające lub korygujące. Niezależnie od tego jaki przybiera charakter, ukierunkowana jest na pomoc jednostkom, grupom lub rodzinom.

W Ośrodku praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych i obejmuje następujące działania na rzecz potrzebujących:

- > uzyskania niezbędnych środków materialnych;
- > rozwiązywania problemów bezrobocia;
- > poprawy stanu zdrowia;
- > zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym;
- > wykorzystania uprawnień osób niepełnosprawnych;
- > zapewnienia właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży;
- > poprawy funkcjonowania osób chorych psychicznie;
- > poprawy funkcjonowania osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Rozwiązywanie problemów socjalnych klientów Ośrodka Pomocy Społecznej wymaga szerokiej współpracy z licznymi instytucjami. Do najważniejszych naszych partnerów należą: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu, Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu, Policja, lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe, pedagodzy szkolni, kuratorzy sądowi. Tylko wspólne działanie wielu instytucji i osób daje szansę na kompleksową i długofalową pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji. Praca na rzecz osób potrzebujących to nie tylko liczby przyznanych i wypłaconych świadczeń. To pomoc w rozwiązywaniu wielu skomplikowanych spraw życiowych. Nieocenioną rolę w niesieniu pomocy odgrywają osoby nie związane zawodowo z pomocą społeczną, są to m.in. sąsiedzi, radni, sołtysi i wielu innych ludzi, którzy potrafią dostrzec różnego rodzaju zagrożenia informując o tym na bieżąco Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębi.

W roku 2019 OPS w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Radomiu koordynował po raz kolejny organizację prac społecznie użytecznych. Celem programu było uaktywnienie osób długotrwale bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej. Osoby bezrobotne podejmowały zatrudnienie w jednostkach podległych samorządowi gminnemu wykonując prace porządkowe lub świadcząc pomoc osobom starszym.

VI ŚWIADCZENIA RODZINNE

Świadczenia rodzinne dzielą się na dwie grupy:

- > zasiłki rodzinne z dodatkami, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie;
- > świadczenia opiekuńcze : zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna.

W roku sprawozdawczym wydano 808 decyzji dotyczących świadczeń rodzinnych przez tut. ośrodek pomocy społecznej.

Tabela nr 3 obrazuje wydatki na wypłatę świadczeń rodzinnych w roku 2019

Lp.	Świadczenie	Liczba rodzin	Kwota wypłaconych świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	400	906.405,63
2.	Dodatki do świadczeń rodzinnych	353	454.615,35
3.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	64	71.000,00
4.	Świadczenie rodzicielskie	29	199.408,00
5.	Zasiłki pielęgnacyjne	158	339.930,00
6.	Świadczenie pielęgnacyjne	56	735.373,00
7.	Zasiłek dla opiekuna	19	117.840,00
8.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	30	157.796,00
9.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe przekazane do KRUS	13	11 915,00
10.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe przekazane do ZUS	93	177.606,00
11.	Składki zdrowotne przekazane do ZUS	29	22.482,74

Źródło: Opracowanie własne

VII FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenie przysługuje do ukończenia przez osobę uprawnioną 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo. Kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń z funduszu wynosi 725 zł na osobę w rodzinie.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyżej niż 500 zł.

W roku sprawozdawczym przez tut. ośrodek pomocy społecznej wydano 33 decyzje dotyczące świadczeń alimentacyjnych.

Tabela nr 4 obrazuje wydatki na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego w roku 2019

Lp.	Świadczenie	Liczba rodzin	Kwota wypłaconych świadczeń
1.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	33	175.480,00

Źródło: Opracowanie własne.

Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił świadczenia z funduszu alimentacyjnego, na ogólną kwotę 175.480,00 zł. Zgodnie z art.27 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, dłużnik alimentacyjny zobowiązany jest do zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami. Dłużnicy alimentacyjni zwrócili w 2019 roku kwotę 28.706,28 zł

VIII. ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE

W sprawie świadczenia wychowawczego wnioskodawcą może być jeden z rodziców, opiekun prawny lub faktyczny dziecka (osoba, która opiekuje się dzieckiem i wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka).

W roku sprawozdawczym tut. ośrodek pomocy społecznej wydał 948 decyzji/informacji dotyczących świadczenia wychowawczego.

Tabela nr 5 obrazuje wydatki na wypłatę świadczeń wychowawczych w roku 2019

Lp	Świadczenie	Liczba rodzin	Kwota wypłaconych świadczeń
1	Świadczenie wychowawcze	872	7.157.118,60

ASYSTENT RODZINY

W związku z obowiązkiem wynikającym z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Uchwałą Nr V/30/2018 Rady Gminy Jastrzębia przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021.

W ramach realizacji Programu Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębi zatrudniał asystenta rodziny, który świadczył wsparcie dla 12 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu roli opiekuńczo - wychowawczej.

Stanowisko asystenta rodziny w 2019 roku wsparte zostało dotacją Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w wysokości 20.246,00 zł.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W roku 2019 Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębi współfinansował pobyt dzieci w rodzinach zastępczych (10 dzieci).

Powyższe zagadnienie zostanie szczegółowo przedstaw

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania gminy w zakresie wspierania rodziny dotkniętej przemocą.

Zarządzeniem Nr 8.2016 Wójta Gminy Jastrzębia z dnia 03.02.2016 r. powołano Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego weszli przedstawiciele:

- > Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębi;
- > Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jastrzębi;
- > Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Jastrzębi;
- > Posterunku Policji w Jastrzębi;
- > Poradni Medycyny Rodzinnej w Jastrzębi;
- > Sądu Rejonowego w Radomiu;
- > Stowarzyszenia „Owadów wieś z przyszłością”

W roku 2019 odbyło się 5 posiedzeń Zespołu. W ramach istniejących procedur Zespół Interdyscyplinarny powołał do każdej wdrożonej procedury „Niebieska Karta” grupę roboczą pracującą indywidualnie z daną rodziną nad rozwiązaniem problemu przemocy. W roku 2019 pomocą objęto 16 rodzin.

Celem pomocy osobom doznającym przemocy domowej zatrudniono w Ośrodku Pomocy Społecznej psychologa (umowa zlecenie), który w miejscu wskazanym przez OPS, raz w miesiącu pełnił dyżury.

Zadania w zakresie realizacji ww. ustawy zostały w całości sfinansowane ze środków własnych gminy.

Powyższe zagadnienie zostanie szczegółowo przedstawione w odrębnym sprawozdaniu.

I. INNE ZADANIA

- > Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podpisał umowę z Radomskim Bankiem Żywności, w ramach której uczestniczył w realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020. Zadaniem OPS było kwalifikowanie osób potrzebujących, wydawanie skierowań do otrzymania pomocy rzeczowej w formie żywności. Osobom uprawnionym z terenu Gminy Jastrzębia żywność była wydawana w Jastrzębi przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (pomocą objęto 280 osób) oraz Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Wsi Bartodzieje (pomocą objęto 117 osób). W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa ośrodek zorganizował warsztaty skierowane do odbiorców żywności. Trenerzy warsztatów: dietetyk i lekarz przeprowadziły z zebranymi beneficjentami warsztaty żywieniowe, ekonomiczne oraz kulinarne. W warsztatach uczestniczyli zarówno dorośli, jak i dzieci.
- > Udział GOPS w czerwcowym święcie rodziny. Stoisko ośrodka oferowało bogaty zestaw atrakcji: malowanie twarzy, niepowtarzalne fryzury, balonowe cuda, mydlane bańki;
- > Pracownicy GOPS realizowali jako grupa nieformalna „Gotowe do Działania” projekt „Aktywni Razem” ze środków programu „Działaj Lokalnie” Polsko Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju

Filantropii w Polsce oraz Ośrodka Działaj Lokalnie w Radomiu.

- > Odbyły się cykliczne spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w siedzibie Ośrodka;
- > Prowadzone były sprawy w celu potwierdzenia prawa do korzystania ze świadczeń zdrowotnych;
- > Prowadzono stronę internetową Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i BIP pod adresem www.qopsjastrzebia.pl

Potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębi

Art. 110 pkt. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.) „Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej”.

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest diagnoza problemów społecznych prowadzona na bieżąco przez Ośrodek, który gromadzi dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców Gminy korzystających z pomocy oraz dane przekazywane przez inne podmioty, działające w systemie pomocy społecznej, a także analiza zasobów Gminy Jastrzębia w sferze socjalnej.

W związku z powyższym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębi określa następujące, najważniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- > Zatrudnienie psychologa dla osób i rodzin potrzebujących wsparcia (kontynuacja).
Potrzeba ta związana jest z obserwowanym przez pracowników socjalnych wzrostem sytuacji kryzysowych w rodzinach. Również członkowie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie sygnalizują potrzebę skierowania działań w kierunku poradnictwa dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, a także podejmowania działań ukierunkowanych na pracę ze sprawcami przemocy.

- > W związku z rosnącą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym oraz starszym, rosną potrzeby dotyczące tej grupy mieszkańców. Dla osób, które wymagają zapewnienia odpowiednich warunków w domu należy zadbać o środki na świadczenie usług opiekuńczych, a dla osób całkowicie zależnych od innych i nie mających odpowiednich warunków domowych trzeba przewidzieć środki na pokrycie ewentualnych kosztów umieszczenia w domu pomocy społecznej. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym - ustawa o pomocy społecznej art.17 ust.1 pkt.11

- > Zabezpieczenie środków na szkolenia dla pracowników ośrodka celem podnoszenia poziomu i doskonalenia sprawności funkcjonowania pomocy społecznej.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Jastrzębi

Marzena Zawadzka Hernik